

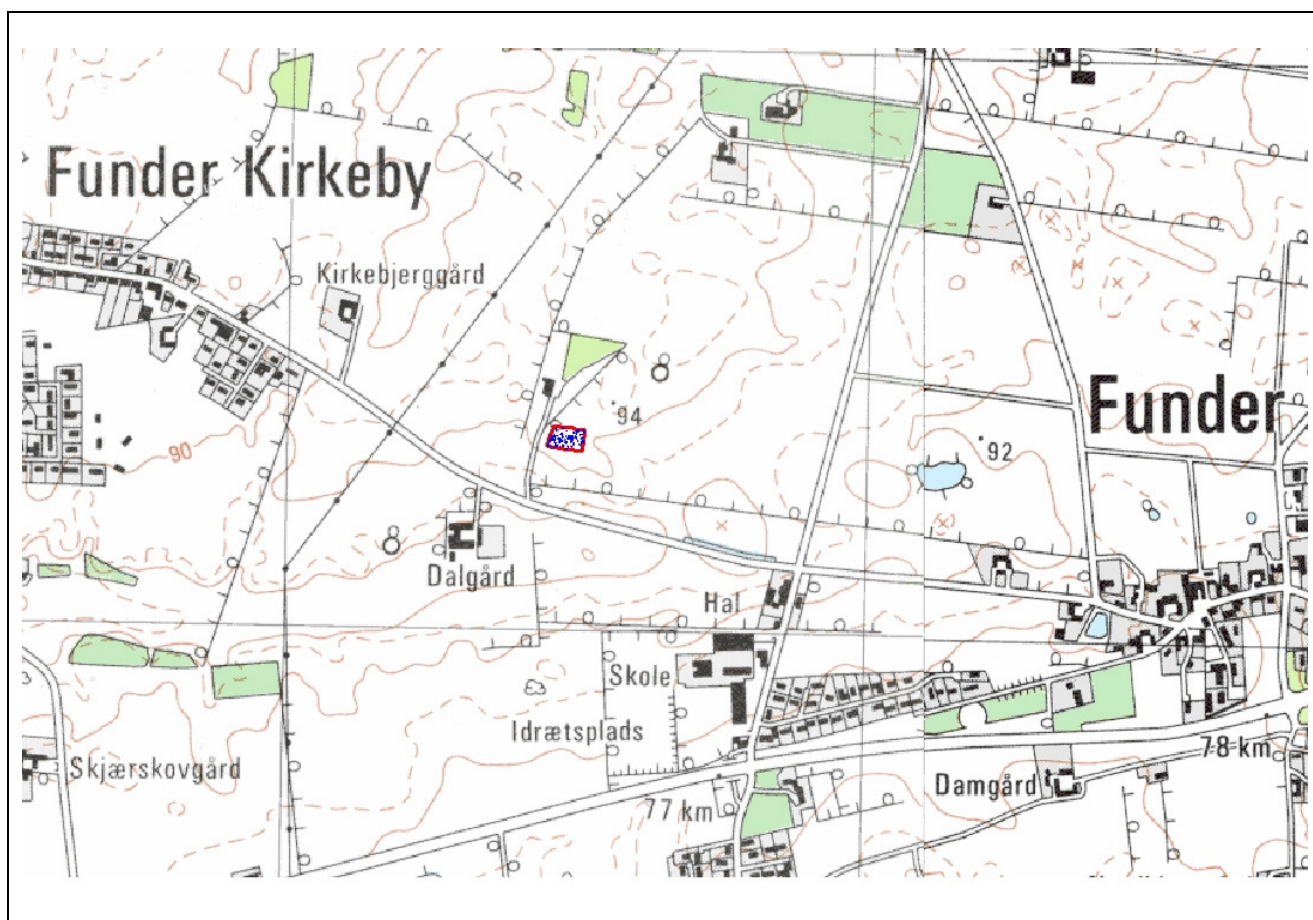

Kulturhistorisk rapport for udgravning af Kirkebjerggård II, Funder

Journalnummer: SIM 7/2011
Sted: Kirkebjerggård II
SB Stednummer: 13.03.03-217

Matr. nr.: 3am og 7a
Ejerlav: Funder By
Sogn: Funder
Herred: Hids
Gl. Amt: Viborg

KUAS j.nr.: 2009-7.24.02/SIM-0009

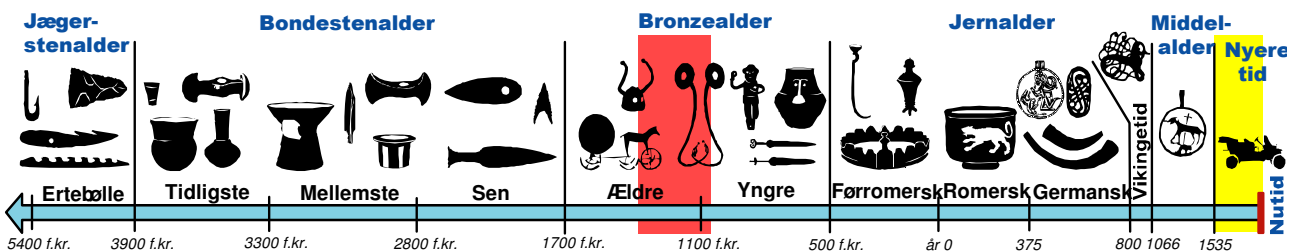
På ovenstående kort er udgravningen fremhævet med rødt (baggrundskort: KMS' 4cm kort).

Resume: Ved udgravningen afdækkedes stolpehullerne efter to langhuse fra ældre bronzealder, omkring 1300 f. Kr. Det ene hus var bevaret i form af dybe tagbærende stolpehuller, hvorimod det andet var mere nedslidt og erkendt ved delvist tætstillede vægstolpehuller og enkelte tagbærende stolpehuller. Husene lå delvist oveni hinanden og må have udgjort forskellige faser af samme bebyggelse. Endvidere fremkom otte kogestensgruber eller ”jordovne”, hvoraf størstedelen lå ved et lavningsområde.

Indholdsfortegnelse

Indhold

Indledning.....	3
Undersøgelsens resultater	3
Topografi	4
Fortidsmindelandskabet.....	5
Udgravningsdata.....	6
Metode	6
Fremtidigt arbejde.....	7

Tidslinie med de identificerede perioder. Rødt fremhævet er bronzealderbebyggelsens sandsynlige datering. Gult er den formodede datering for gruben med glaserede lerkarskår.

Indledning

Sagen er opstået i forbindelse med etablering af motorvejen Funder-Låsby på matr. nr. 3am og 7a Funder By, Funder.

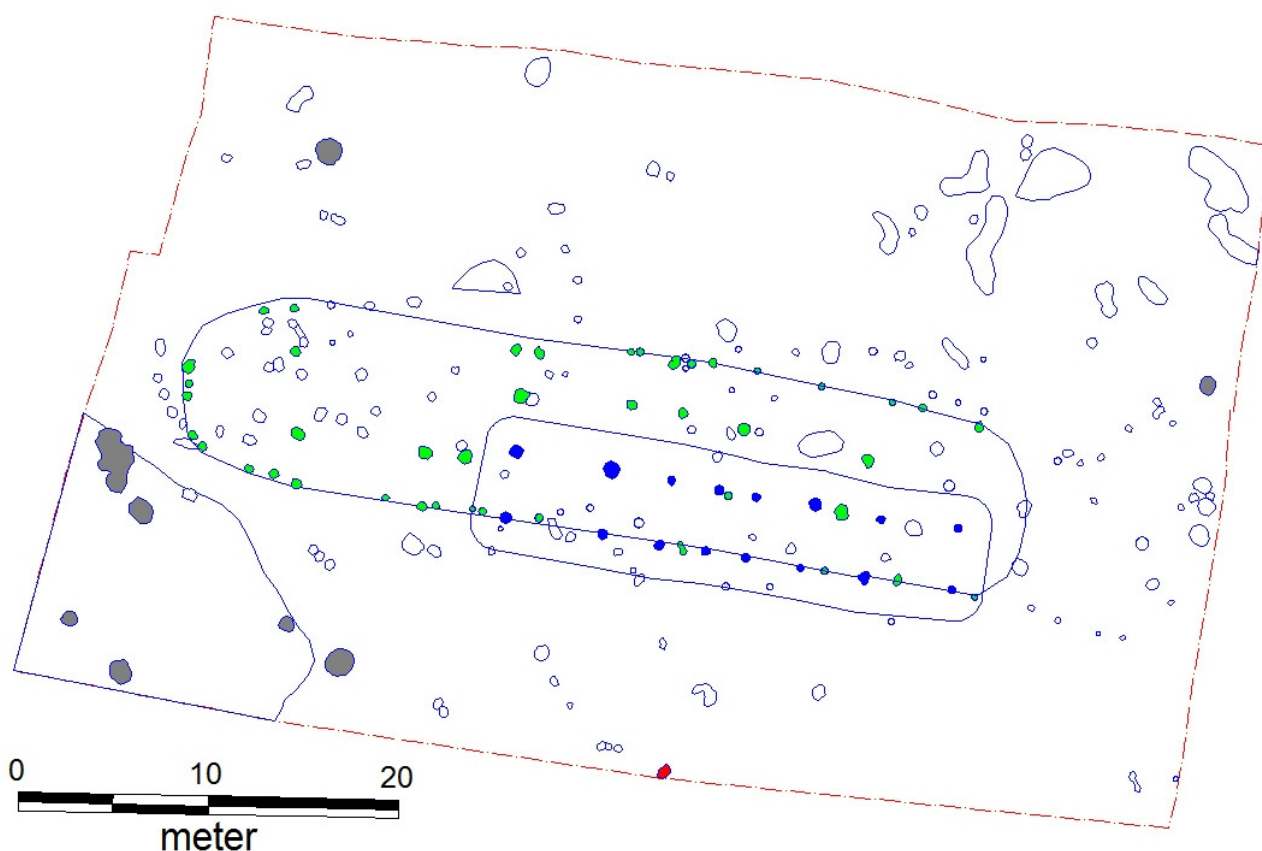
Forundersøgelsen viste, at der på en del af arealet fandtes spor efter bebyggelse fra bronzealderen. Da der således fandtes væsentlige fortidsminder på arealet, anmodede Vejdirektoratet Silkeborg Museum om at foretage de nødvendige arkæologiske undersøgelser.

Udgifterne til disse undersøgelser påhviler ifølge museumsloven §26 stk. 2 og §27 stk. 4 bygherre, der i dette tilfælde er Vejdirektoratet, ved Kenneth Holme Poulsen, Thomas Helstedsvej 11, Postboks 529, 8660 Skanderborg. Al korrespondance er ført mellem museumsinspektør Peter Mohr Christensen, Silkeborg Kulturhistoriske Museum og Kenneth Holme Poulsen.

Undersøgelsens resultater

På baggrund af prøvegravningen blev der udgravet omkring 2200 m². Feltet blev lidt større end forventet, da anlægssporene strakte sig helt til vejtracéets østlige afgrænsning.

Ved undersøgelsen fremkom stolpehuller efter to langhuse fra ældre bronzealder omkring 1300 f. Kr. Begge langhuse var orienteret øst – vest og lå delvist oven i hinanden. Det største hus (hus 1) var bevaret i en længde af ca. 41 meter og bredde på ca. 9 meter, men det var meget nedslidt og kun dele af bygningen kunne erkendes. Det andet langhus (hus 2) var bevaret i form af markante stenfyldte tagbærende stolpehuller, der sandsynligvis har udgjort en bygning med en længde på ca. 28 meter og en bredde omkring 7 meter.

Hus 1 er markeret med grønt og hus 2 markeret med blå. De tilhørende kogestensgruber eller "jordovne" er markeret med gråt. Med rødt ses en grube fra nyere tid med glaserede skår.

Begge huse var af den treskibede type, med to indre stolperækker, der har båret taget. Væggene var kun sporadisk bevaret og taget kan have været af strå eller tørv. Til husene knyttede sig flere større eller mindre kogestensgruber eller "jordovne", hvoraf flere var placeret i forbindelse med lavningsområdet i feltets sydvestlige hjørne. Disse anlæg består af 80 – 130 cm store nedgravninger med et større eller mindre indhold af trækul og stærkt varmpåvirkede sten. Anlæggene har formodentlig været anvendt som ovne til stegning af kød.

Hus 2 rumlig udbredelse markeret med landmålerstokke. Bemærk antallet af opgravede sten ved hvert snittede stolpehul. Feltet set fra øst.

Ved den sydlige feltgrænse var en mindre grube med glaserede skår fra nyere tid.

Topografi

Udstykningsområdet ligger i et let kuperet terræn på den sydlige del af moræneplateauet vest for Silkeborg, oven for de stejle skråninger ned til Funder Å.

Området består af et jævnt bakke drag omkring kote 90 meter over havet med svagt fald mod syd ned mod smeltevandsdalen Abildskov Dal, der falder jævnt ned mod Funder Å i vest.

Mod nord og nordøst stiger terrænet svagt for herefter at flade ud i et moseområde.

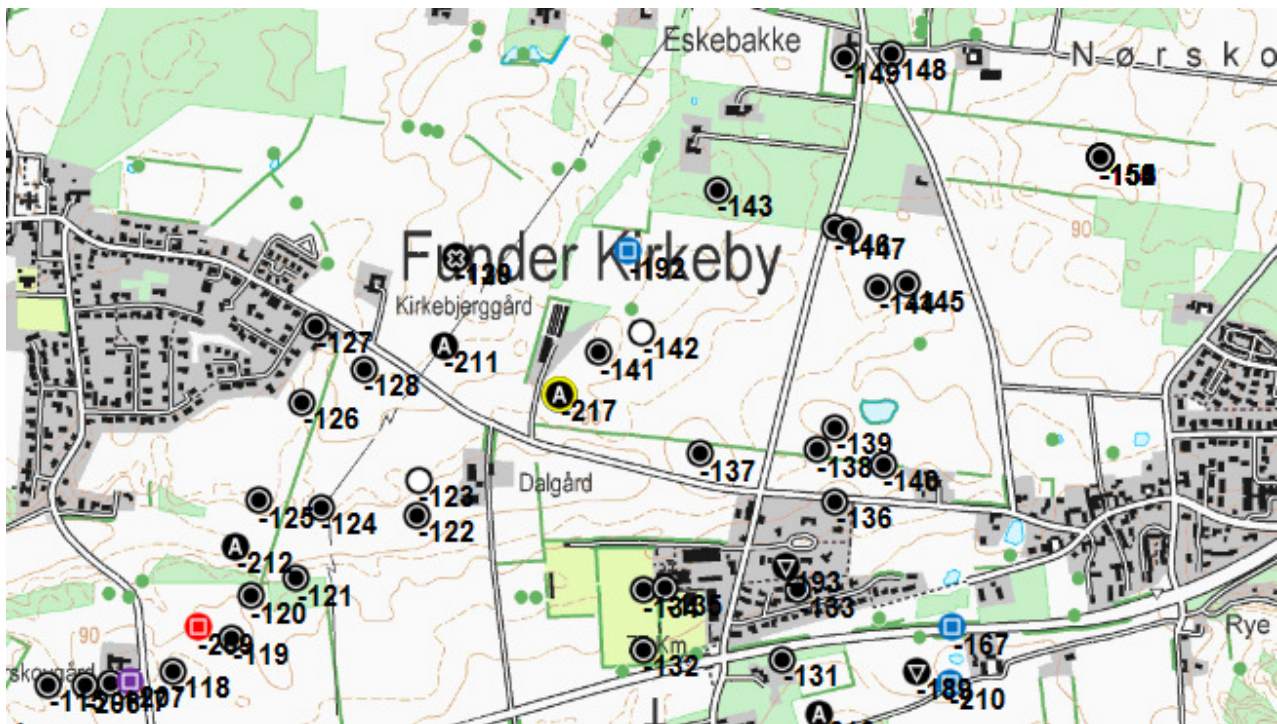
Undergrunden består overvejende af gulbrunt, let leret gruset sand med flere sten. Muldlaget varierer i tykkelse fra 30 til 40 cm.

Lokaliteten markeret med gult på høje målebordsblade (1842-99).

Fortidsmindelandskabet

I lokalområdet er der på forhånd registreret flere fund og fortidsminder. Lokaliteten ligger midt mellem to velbevarede gravhøje (sb. nr. 123 og 142).

Registrerede fund og fortidsminder mellem Funder og Funder Kirkeby. Lokaliteten er markeret med gult. Topografisk kort 1:25.000.

Højene indgår i hver sin gruppe af overpløjede høje, hvoraf den ene gruppe ligger umiddelbart nord for smeltevandsdalen Abildskov Dal og løber mod nordøst (sb. nr. 118-128, 141-143) og den anden højgruppe har hovedvægten omkring den vestlige del af Funder og strækker sig mod nord (sb. nr. 131-140, 144-149). Der er ikke gjort daterende fund i de overpløjede gravhøje, hvorfor deres indbyrdes datering med den fremkomne boplads ikke kan fastlægges. I forbindelse med museets prøvegravning forud for anlæggelsen af tilkørslen fra Funder til den kommende motorvej er der fundet flere gruber fra yngre bronzealder. Nord for arealet blev der i 1992 fundet spor efter en boplads i form af oppløjede lerkarskår og varmepåvirkede sten (sb. nr. 192). Skårene er ikke dateret nærmere.

Udgravningsdata

Sagen er journaliseret på Silkeborg Museum som SIM 7/2011 Kirkebjerggård II.

Sagsansvarlige for Vejdirektoratet er Kenneth Holme Poulsen, Thomas Helstedsvej 11, Postboks 529, 8660 Skanderborg.

Ansvarshavende på Silkeborg Museum er Peter Mohr Christensen, som har stået for den indledende korrespondance.

Udgravningen på dele af matr. 3am og 7a fandt sted i perioden fra den 1/4 2011 og til den 8/4 2011, og blev foretaget af arkæolog Karen Rysgaard med deltagelse af arkæolog Peter Bye Jensen. Udgravningens resultater er registreret løbende, og foreligger efter endt beretningsarbejde til fremvisning på museet ved anmodning. Materialet består af digitale feltplaner med notater, snittegninger samt digitale fotos.

Metode

Entreprenørarbejdet er foretaget af John Madsen, for entreprenør Leo Rask Andersen, Sorring, med gravemaskine på bånd, påmonteret tiltbar rabatskovl. Muld og råjord er holdt separat, således at de to jordlag i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser.

Tildækning af sydlige halvdel af felt. Bemærk udlagte råjord forud for tildækning med muldjord. I baggrunden ses gravhøj sb. nr. 142. April 2011

Anlægsspor og forstyrrelser er indmålt med differentiell GPS, og dette materiale ligger til grund for de viste oversigtskort.

Fremtidigt arbejde

Med indeværende rapport er feltarbejdet på matr. nr. 3am og 7a, Funder By, Funder afsluttet og området frigivet. Bygherre kan nu foretage det nødvendige jordarbejde uden indvending fra museets side.